

Nuuk, 9.12.2015

Til
Grønlands Selvstyre
Råstofstyrelsen
mlsa@nanoq.gl

Fra
Transparency International Greenland
Postboks 1613
3900 Nuuk.
E-mail: info@transparency.gl

Vedr. høring af Vurdering af virkning på miljø (VVM) og Vurdering af samfundsmæssig bæredygtighed (VSB) for Ironbark Zinc Limited's ansøgning om udnyttelse af zink- og blyforekomst ved Citronen Fjord i Nordgrønland

Overordnede kommentarer

Transparency International Greenland (TIG) har modtaget ovenstående høring med høringsfrist den 1. december 2015. Høringsfristen blev under Borgermøde i Nuuk og efterfølgende i Høringsportalen oplyst at være ændret til 15. december 2015.

Transparency International Greenland er en organisation, der arbejder for forebyggelse af korruption i Grønland i samarbejde med den internationale paraplyorganisation Transparency International. TIG anser borgerinddragelse i politiske beslutningsprocesser som både en grundlæggende værdi i sig selv og som et redskab til et bedre demokrati samt en sikring af grundlæggende menneskerettigheder.

Borgerinddragelse: Helt overordnet finder TIG, at borgerinddragelsen har været mangelfuld. TIG henviser til anbefalinger omkring borgerinddragelse, der blev udformet af NGO Koalitionen i 2014¹.

Der har været inddraget interessenter, men borgerinddragelsen, som kunne have været sikret FØR udformning af VSB og VVM, sker først ganske kort tid før udløb af frist for høringssvar. Indbydelse til borgerne i Nuuk lød: "Kom og hør om Grønlands nyeste mine", borgerne i Kangerlussuaq, Sisimiut og Ilulissat indbydes til "Ironbark høringsmøder" og får oplyst at "Borgermøderne er tilrettelagt med henblik på at give borgerne mulighed for at få projektet præsenteret og efterfølgende stille spørgsmål til projekthaveren, myndighederne og uafhængige eksperter på området". Den sidste indbydelse er absolut mest retvisende. Det oplyses efterfølgende, at borgerne i Qaqortoq, Qaanaaq og Tasiilaq vil blive indbudt til borgermøder i 2016 og at spørgsmål og kommentarer fra disse møder vil blive betragtet som høringssvar.

¹ Bedre Borgerinddragelse. Anbefalinger til Naalakkersuisut. NGO koalitionen for bedre Borgerinddragelse 11-03-2014. www.transparency.gl

Borgerne i Nuuk, Ilulissat, Sisimiut, Kangerlussuaq (samt Qaqortoq, Qaanaaq og Tasiilaq) er således de eneste, der får disse oplysninger før udløb af høringsfrist. Alle andre borgere må forholde sig til det i Høringsportalen fremlagte materiale.

Borgermødet i Nuuk: Her blev omdelt og fremvist materiale, der kort og overskueligt viser Projektet. Dette materiale kunne med fordel have været lagt i høringsportalen før mødet, alternativt efter, således at ikke-fremmødte kan nærlæse det. Borgermødet var et informationsmøde, men den massive opbakning fra medlemmer af Naalakkersuisut til Ironbark gjorde, at det bestemt ikke var uvildigt.

TIG anbefaler fortsat, at der afholdes oplysningsmøder, men at data fremlægges af uafhængige eksterne eksperter. Det er vigtigt for borgerne at vide, hvorledes Naalakkersuisut forholder sig til et kommende mineprojekt, men lige så vigtigt for borgerne at kende Inatsisartut-medlemmernes holdning. Dette kunne sikres ved repræsentation fra Inatsisartut's Råstofudvalg.

TIG fandt det, før Borgermødet i Nuuk, uklart, hvorledes svarene fra denne høring ville blive anvendt. Uklarheden opstod først ved, at der på forsiden af VSB står "Citronen Fjord basemetal projektet Tilladelse 2007/02". Det burde have været præciseret, at det er en efterforsknings-tilladelse.

TIG finder det rosværdigt, at Råstofstyrelsen i Høringsportalen har organiseret materialet med tal – ellers kan det være svært at vide at f.eks. "SIA ikke-teknisk resume DK" står for VSB. Materialet mangler dog en kort og klar gennemgang af det samlede projekt. Heri skulle så være henvisninger til det fremlagte materiale.

Ansøgningen vedrører aktivitet i Nationalparken. TIG konstaterer, at dette faktum kun berøres ganske overfladisk med henvisning til at området er udenfor den kommunale inddeling. Netop placering i en Nationalpark, hvor lovgivningen giver mulighed herfor, burde være anledning til ekstra opmærksomhed i forhold til både VVM og VSB. TIG anbefaler, at der på Høringsportalen indsættes oplysning om, hvorfor der kan gives efterforsknings- og udvindingstilladelser i en Nationalpark. Til besvarelse i den kommende Hvidbog burde indgå en vurdering af, hvorledes Projektet kan indpasses i en kommende forvaltningsplan for Nationalparken.

TIG har samarbejdet med NGO koalitionen om høringen og er bekendt med indholdet i høringssvar fra WWF Verdensnaturfonden. TIG har ligeledes med interesse læst de i Høringsportalen indlagte svar fra Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet, fra Qaasuitsup Kommunale Redningsberedskab og fra Imarsiornermik Ilinniarfik.

TIG anbefaler på baggrund af vort eget høringssvar samt ovenstående, at Selvstyret afviser VVM og VSB indtil de påpegede mangler er afhjulpne.

Kommentarer til VSB:

TIG konstaterer med tilfredshed, at der vil blive etableret et forum med GE, Nusuka og kommunernes erhvervsråd. Dette forum skal arbejde med udbud. Da området er af national interesse burde Selvstyret deltage her.

Afsnit 1.8.3 Turisme

"Der kommer kun turister i den sydlige del af Nationalparken for at opleve landskaber og dyr som hvalros og isbjørn". Selvstyret angiver i "Status for strategiarbejdet om Nationalparken og

Biosfæreområdet i Nord- og Østgrønland², at området syd for 75°N vil være væsentligst, men at krydstogtskibes interesseområder rækker så langt mod nord som muligt.

Afsnit 1.9.3 Transport af medarbejdere

Her angives at muligheder for lokal forsyning af varer og tjenesteydelser vurderes som mindre under anlægsfasen og ubetydelige under driftsfasen. Det undrer, at f.eks. konsulenttydelser og IT-kommunikation ikke er vurderet.

Afsnit 1.9.3 Eksisterende infrastruktur og offentlige serviceydelser

Royal Arctic Line nævnes som mulig rådgiver. Der savnes mål for grønlandske besætningsmedlemmer på skibene og specielt lodser.

Afsnit 1.9.10. Sociale konflikter

Risikoen vurderes som stor under driftsfasen. I tabel 1.1 angives, at risikoen efter afhjælpning vil være ubetydelig. Dette ses, på baggrund af de i Oversigt over forslag til foranstaltninger angivne afhjælpningsværktøjer Introduktionsmøder, program for mellemkulturel forståelse og at lejren imødekommer de kulturelle behov hos de forskellige nationaliteter, at være meget optimistisk. Det bør forventes, at et internationalt mineselskab med erfaring med flerkulturelle medarbejdere har redskaber og procedurer til afhjælpning. Disse må fremlægges til debat allerede nu, så implementering kan påbegyndes allerede i anlægsfasen (Eksempel: en vigtig kulturfaktor i Grønland er adgang til og brug af naturen, dette kan ikke lade sig gøre her).

Afsnit 1.9.13. Arbejdsmiljø og risiko for ulykker

"Arbejdet i en mine kan have ugunstig virkning på helbredet". Det må forventes, og burde have været angivet, at alle regler i den grønlandske lovgivning efterleves.

Afsnit 1.9.12. Kriminalitet

Det grønlandske politi har udtrykt bekymring for især vold og tyveri. En afhjælpning i form af nultolerance for alkohol, stoffer og skydevåben bremser næppe vold og tyveri. Det bør fremgå, at Den grønlandske Kriminallov gælder i minen – for alle nationaliteter.

Afsnit 1.9.14. Helbred – folkesundhed

Der vil blive testet for kønssygdomme, HIV og TB. Projektets isolerede beliggenhed kan have betydning for mennesker med psykiske problemer, en generel screening for 'robusthed' kunne overvejes.

Afsnit 1.9.15. Kultur- og naturværdier

Det konstateres, at området ikke benyttes til fiskeri, jagt og andre menneskelige aktiviteter. Her burde være henvisning til Bekendtgørelse om Nationalparken, hvor der fordres særlig tilladelse.

Afsnit 1.12 Inddragelse af offentligheden

TIG tager til efterretning, at de grønlandske kommuner og KANUKOKA ikke har fundet behov for at afholde offentlige møder, "fordi minen ikke ligger i en kommune". Her burde Selvstyret have markeret sig og sikret borgermøder – inden VSB'en blev udformet.

Tabel 3.1 De vigtigste love for Citronen Fjord-projektet

² Redegørelse til Inatsisartut FM2010. www.nanoq.gl

TIG savner: Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 7 af 17. juni 1992 om Nationalparken i Nord- og Østgrønland og Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 16 af 5. oktober 1999 om ændring af Hjemmestyrets bekendtgørelse om Nationalparken i Nord- og Østgrønland.

Afsnit 3.3 Internationale unioner og konventioner

TIG savner:

- EITI burde have været medtaget, da Selvstyret allerede i 2011 meddelte at ville følge disse principper.
- FN's Deklaration Om Oprindelige Folks rettigheder.
- ILO konvention 169 vedrørende oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater
- FN's Konvention mod korruption
- OECD Retningslinjer for Multinationale Selskaber
- Biodiversitetskonventionen
- Ramsarkonventionen
- OSPAR-konventionen
- Hertil kommer diverse menneskerettighedskonventioner som den europæiske menneskerettighedskonvention (ECHR) samt ILO konventionerne 87 og 98. FN konventionen om Civile og Politiske Rettigheder (ICCPR), FN Konventionen om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder (ICESCR), og FN's Konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination, samt ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work

Afsnit 4.1 Generel beskrivelse af området

"spredt plantedække. Antallet af dyr er også meget lavt". Hvilke planter og dyr? Der savnes kildehenvisning.

Afsnit 4.8.1 Energi og brændstof

Her nævnes risiko for store gletcheroversvømmelser. Der savnes beskrivelse af, hvorvidt det udpegede opbevaringsområde for brændstof samt drikkevandssøen Platinova er sikret mod sådanne oversvømmelser.

Afsnit 5.6.1 Dataindsamling og undersøgelse på basis af primære kilder

"Internationale eksperter .. en grønlandseksperter". Her savnes navne og/eller kildehenvisninger.

Afsnit 5.8 Afhjælpende foranstaltninger og foranstaltninger til maksimering af fordele

TIG konstaterer, at "interessenter og myndigheder" har identificeret en række afhjælpende foranstaltninger som skulle være oplistet i tabel i starten af kapitel 6. Denne tabel er i kapitel 7. For "VSB-konsulenter med udgangspunkt i internationale erfaringer" savnes igen navne og/eller kildehenvisninger.

Afsnit 6.3.5.1 Jagt

Der angives, at de havpattedyr som findes i området er isbjørn, hvalros, klapmyds, grønlandssæl, remmesæl, grønlandshval og narhval, og at der er edderfugle, ismåger, polarlomvier, alke og mallebukker. Alle ovennævnte er potentielle jagtobjekter om end nogle er beskyttet af kvoter. Der angives ikke, at jagt er udelukket i Nationalparken for alle der ikke er bosiddende i Qaanaaq og/eller Ittoqqortoormiit. Kan disse borgere få jagttilladelse ved projektområdet?

Kommentarer til VVM

TIG har udelukkende forholdt sig til den ikke-tekniske Vurdering af virkning på miljø, idet foreningen ikke har den nødvendige ekspertise til at kommentere på hverken miljø eller miljøkemi. Kommentarerne nedenfor dækker derfor TIG's opfattelse af, hvor der er manglende transparens, uklarheder i forhold til lovgivningen og manglende klageadgang.

Drikkevand: det angives i materialet at zink-koncentrationen i Østelven er meget høj og i juni måned endnu højere. Platinova-søen skal have tilført vand fra Østelven og dette vand skal være drikkevand. I dag er der hverken mennesker eller dyr, der drikker dette vand. En forklaring på at vandet kan godkendes som drikkevand savnes.

Det angives, at der bygges et tailingsanlæg, der fores med en geomembran. Senere i driftsfasen vil tailings blive anbragt i den underjordiske mine. Forsynes denne også med geomembran?

Det angives at "Det mest følsomme område langs sejlruten er det Nordøstvandspolyniet, som er levested for en lang række havpattedyr og ynglende havfugle". Det er vanskelig at forstå meningen med denne sætning. Af materialet fra DCE, som blev præsenteret ved Borgermøde i Nuuk 23. november fremgår, at "ruten vil gå gennem Nordøstvandet" og at "særligt narhvaler, hvalrosser og grønlandshvaler er sårbare overfor forstyrrelser og påsejling". Er der en afværgeplan?

Sandsynligheden for et stort olieudslip, kemikalieudslip eller uventet tab af materialer angives at være meget lav på grund af den korte tidsperiode, der er mulighed for at sejle i, det lille antal ture (TIG beregning: x ture i anlægsperioden, 42 ture (eller 84 ture, på side 106 angives 6 årlige ture) i driftsperioden og x ture i nedlukningsfasen) og de afbødende foranstaltninger, der foreslås. TIG kan kun læse hele dette afsnit som en meget overfladisk beskrivelse, der ikke er modtagerne værdig. Samme bemærkning må gives til afsnittet "risikoen for potentiel forurening af havmiljøet på grund af utilsigtet udslip af koncentrat eller brændselsolie under skibsfarten anses for moderat. Dette skyldes, at den potentielle voldsomhed, af denne hændelse, hvis den forekommer, skønt sandsynligheden for at dette sker, er meget lav". Sætningen er i øvrigt komplet uforståelig.

Dersom høringssvaret giver anledning til spørgsmål, står undertegnede naturligvis til rådighed ved kontakt til info@transparency.gl

Med venlig hilsen,

Anita Hoffer
Formand